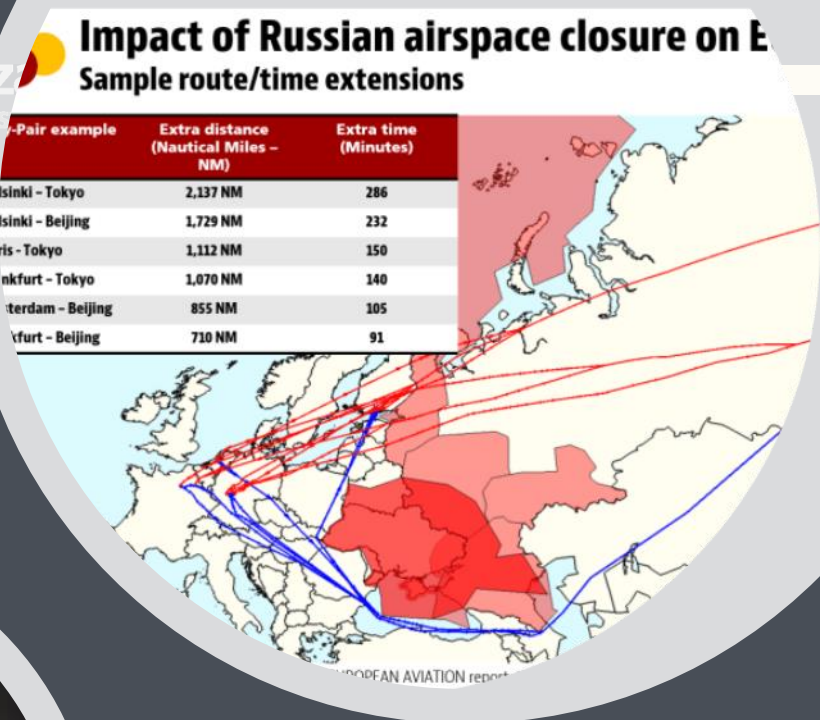

Razvoj ekoturističkog proizvoda u zaštićenim područjima prirode, primjer Destimed + projekta

dr. sc. Izidora Marković Vukadin

Limit physical contact with others.
Avoid shaking hands, hugging, etc., especially with those who are sick

Vrijeme promijena: pandemija, klimatska nesigurnost, energetska kriza, inflacija, rat..

- Strah od virusa
- Strah od ljudi
- Strah/sram od putovanja
- Neizvjesna budućnost postojećih urbanih područja
- Socijalno i fizičko distanciranje
- Ponovno otkrivanje urbanih/prigradskih zelenih površina
- Ponovno otkrivanje lokalne proizvodnje/poljoprivrede
- Povratak u prirodu/ruralno stanište

BC & AC scenariji

	BC(2019>)	C (2020/21)	AC (2022?)	
Turizam	Prekomjerni turizma	Turizam u tragovima	Iskustveni turizam	Prekomjerni turizam
Zajednica	Zajednice ovisne o turizmu	Zajednice u krizi	Zajednice u balansu	Zajednice koje traže brz put prema oporavku
Zdravlje	Podcijenjeno	Glavni fokus	Holistički pristup	Fokus na kontroli
Okoliš	Ugrožen i opterećen	Točkasti oporavak	Poštovan i vrednovan	Resurs za razvoj
Klima	Sekundarna tema	Sekundarna tema	Tema od primarnog interesa	Tercijarna tema?

ODRŽIVOST + OTPORNOST

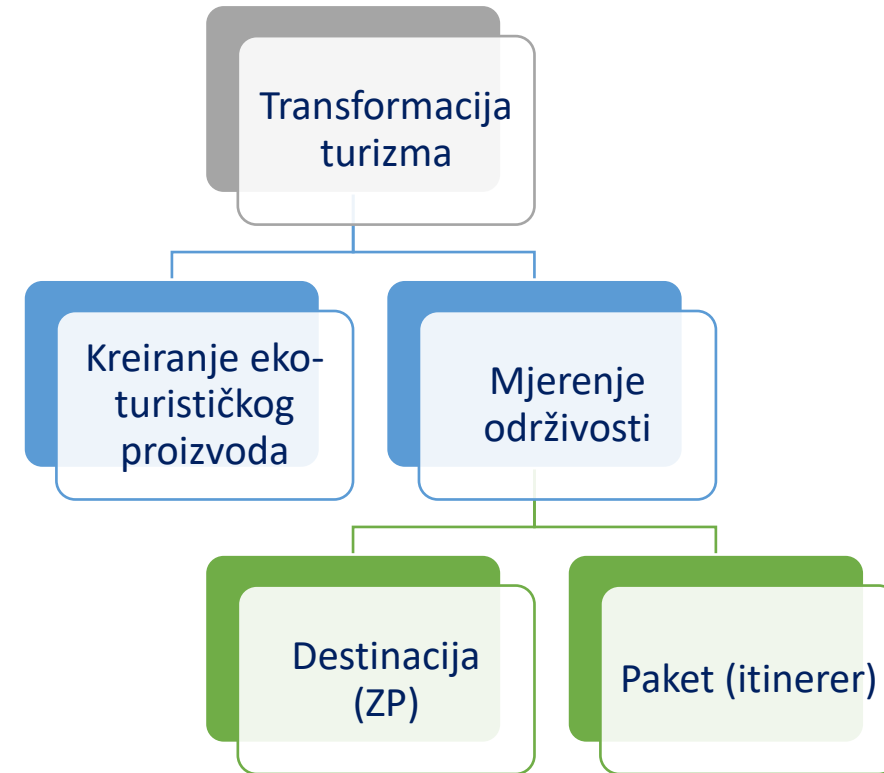
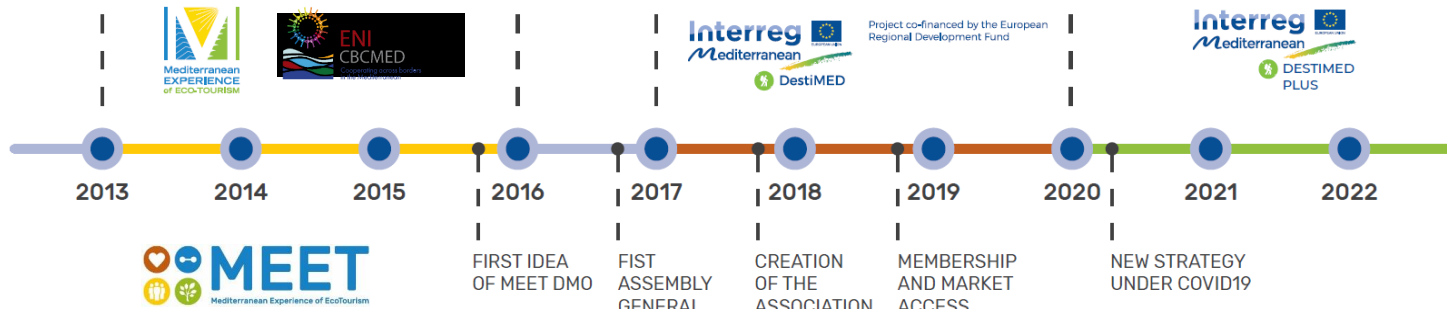
Unapređenje okolišne održivosti turizma na razini turističkih destinacija

- 1. Uspostava i jačanje kapaciteta DMO-a za poticanje, potporu, planiranje, koordiniranje i upravljanje održivim razvojem destinacije
- 2. Pilot projekti praćenja, mjerjenja, upravljanja i certificiranja održivosti destinacije u skladu s postojećim sustavima praćenja održivosti destinacije
- 3. Diseminacija prakse certificiranja održivosti destinacija
- 4. Unapređenje zelene infrastrukture unutar destinacije
- 5. Odterećivanje najopterećenijih destinacija i odredišta
- 6. Kreiranje održivih proizvoda

Spektar Ekoturizma

- HARD
 - Snažna okolišna privrženost
 - Specijalizirani obilasci
 - Duga putovanja
 - Mala grupe
 - Fizički aktivno i zahtjevno
 - Vrlo skromna usluga
 - Dubinska interakcija s prirodom
 - Naglasak na osobnom doživljaju
 - Individualna organizacija
- SOFT
 - Slabija okolišna privrženost
 - Posjet s višestrukom svrhom
 - Kratka putovanja
 - Veće grupe
 - Fizički pasivno uz mnogo komfora
 - Uobičajna razina usluge
 - Površna interakcija s prirodom
 - Naglasak na interpretaciji
 - Oslonac na agencije i turoperatore

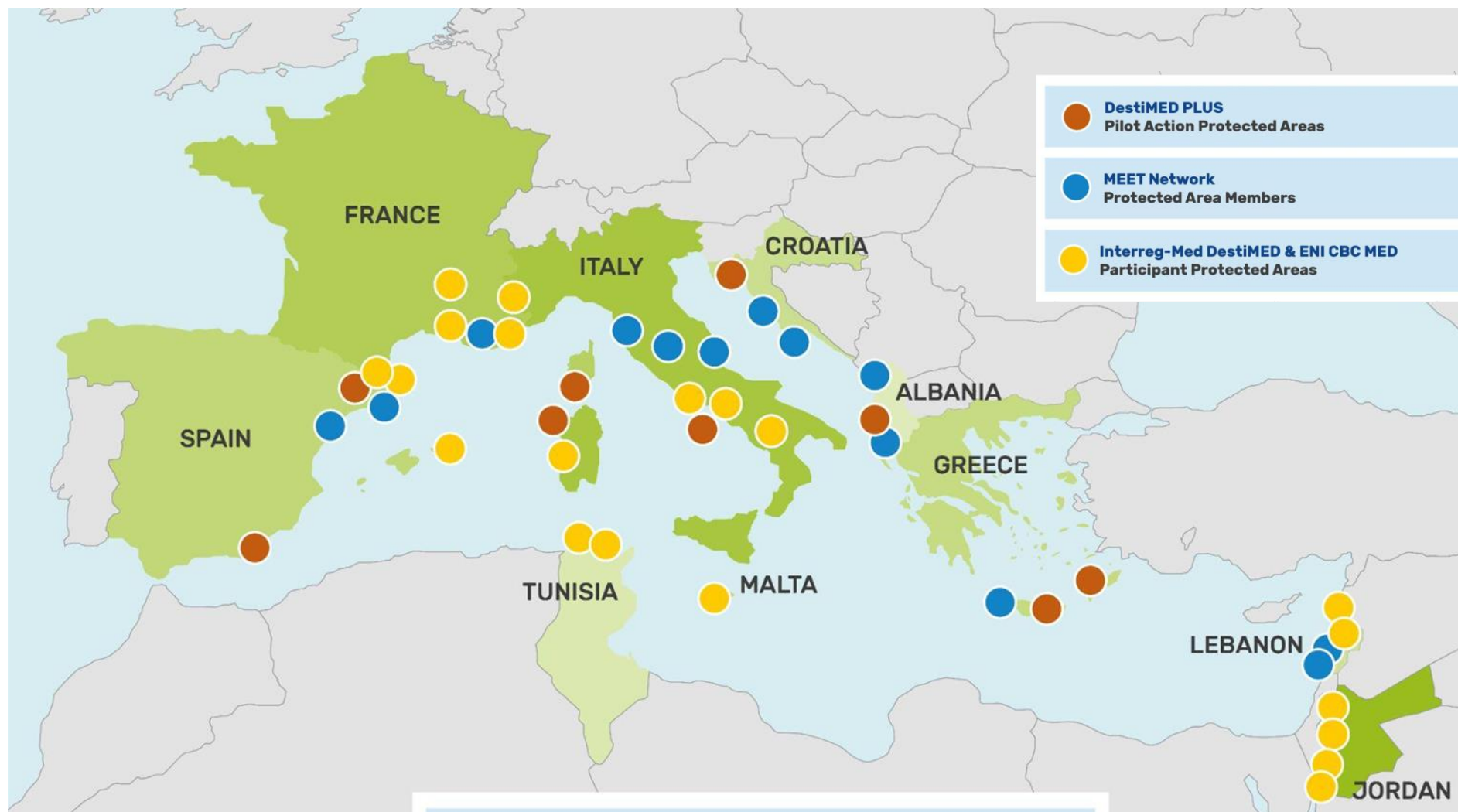
Primjer Destimed plus projekta

DestiMED PLUS (Interreg MED project)

- Primjera stvaranja eko-turističkog proizvoda na temelju pokazatelja održivosti turizma
- 'Ekoturizam u mediteranskim destinacijama: od praćenja i planiranja do promocije i podrške politici'
- 12 partnera i 9 pilot akcija (zaštićenih područja)

Tko je uključen?

Od ekološkog deficita do balansa

- Mediteranska regija i 9 zemalja DestiMED PLUS nalaze se u situaciji ekološkog deficita, što podrazumijeva ljudski pritisak izvan granica lokalnog ekosustava i ovisnost o resursima i uslugama iz ekosustava izvan njihovih granica kako bi se zadovoljili zahtjevi stanovnika i turista
- Hrana, prijevoz i smještaj glavne su komponente ekološkog otiska, a sve su to ključne kategorije u razvoju turističke ponude

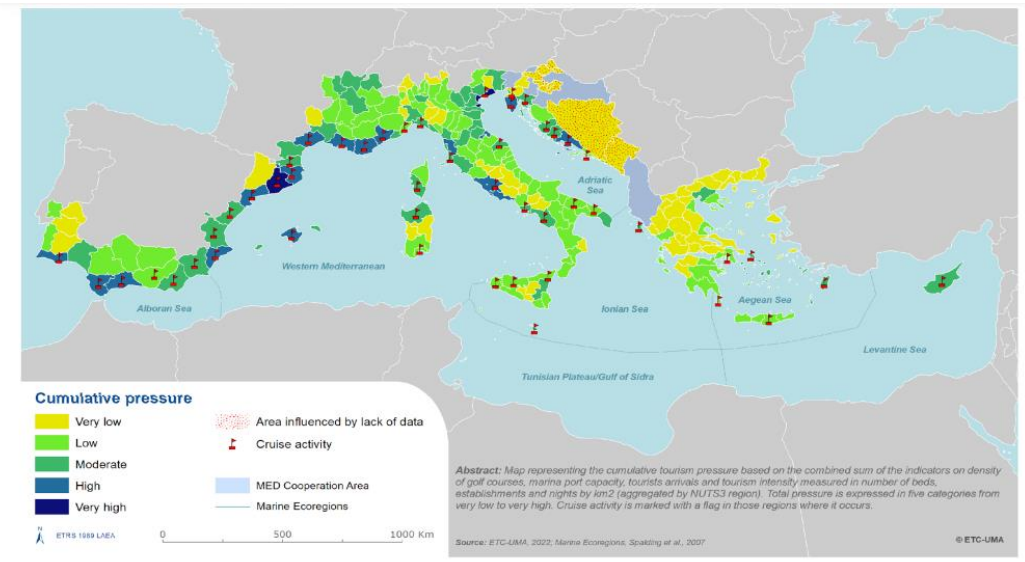
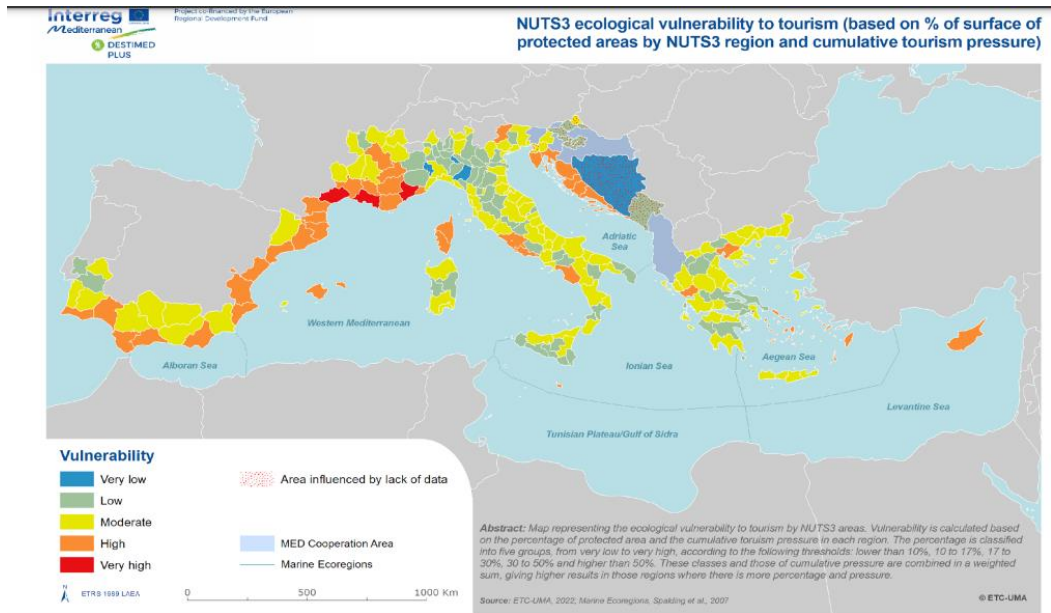
Osnovna slika postojećih utjecaja i okolišne situacije može svjesno voditi planiranje i upravljanje destinacijama

Alternativni turizam, kao što je ekoturizam, ima potencijal smanjiti ekološki pritisak na ekosustave povećanjem svijesti i širenjem dobre prakse)

Kako bi se izbjeglo pogoršanje postojeće situacije, alternativnim turizmom treba pažljivo upravljati i pratiti

Svih 9 DestiMED PLUS regija moglo bi imati koristi od uvođenja praksi ekoturizma, bilo da smanje svoju potrošnju resursa (ekološki deficit) ili da zaštite svoje ekosustave

Karte pritisaka i ranjivosti

Abstract: Map representing the cumulative tourism pressure based on the combined sum of the indicators on density of golf courses, marina port capacity, tourists arrivals and tourism intensity measured in number of beds, establishments and nights by km² (aggregated by NUTS3 region). Total pressure is expressed in five categories from very low to very high. Cruise activity is marked with a flag in those regions where it occurs.

PARTICIPATIVNO UPRAVLJANJE

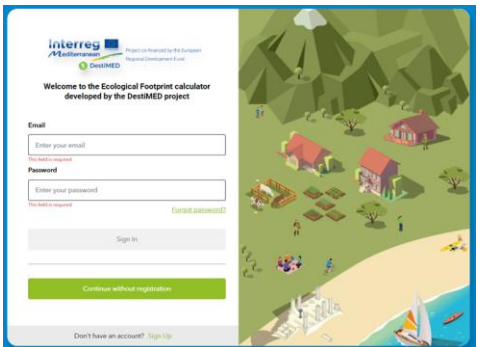
ISKUSTVENI TURIZAM

INOVATIVNI ITNIERERI

BAZA POKAZATELJA

ONLINE MONITORING ALAT

BRAND AND PRODUCT LINE ALIGNMENT

EKOTURISTIČKI STANDARDI

Komponente ekotursitičkog proizvoda

Vrijednosti ekoturizma

COMPASSION

Naš pristup i proizvodi podržavaju očuvanje i lokalne zajednice kroz ekoturizam, nadopunjujući osjećaj upravljanja i želju putnika da pomognu.

CONNECTION

Naša iskustva stvaraju duboke veze između putnika i odredišta, lokalnog okruženja, lokalnog stanovništva i u konačnici samih putnika.

COMMUNITY

Surađujemo s lokalnom zajednicom kako bismo stvorili lokalno stvorena iskustva putovanja koja su od koristi zajednici

CONSERVATION

Naš ekoturistički pristup, standardi i proizvodi organski i aktivno integriraju napore i znanje očuvanja na Mediteranu.

Pilot područje u RH – Cres – Lošinj Natura 2000

- Dokumentirane su 152 vrste morske flore i 303 vrste morskih beskralježnjaka (7 strogo zaštićenih i 9 zaštićenih) te 112 vrsta riba (od kojih se 19 smatra ugroženim u Hrvatskoj) (Mackelworth, Jovanović, 2011.)
- Dobri dupini, glavata želva
- Ovo područje Natura 2000 temelji se na vjerojatno najbogatijem skupu znanstveno dobro dokumentiranih podataka u Hrvatskoj
- Izrađene su 3 varijante prijedloga zaštite morskog područja Cresko-lošinjskog akvatorija prema smjernicama IUCN-a.

➤ Izazovi:

1. Nema plana upravljanja ZP
2. Nedostatak informacija o morskim zaštićenim područjima
3. Nedostatak komunikacije s lokalnom zajednicom
4. Zaštita prirode = malo ograničenja (neriješen sukob između lokalnih interesa i očuvanja prirode)
5. Pretjeran i nekontroliran rast turizma

RAZVOJ EKOTURISTIČKOG PAKETA (primjer Hrvatske)

TVOJ RITAM OSJETILA | TRAVANJ-LIPANJ / RUJAN-
LISTOPAD | Cres – Lošinj (NATURA 2000)

Pridružite se našem interaktivnom prilagođenom programu koji je održiv, zdrav, siguran i etnički. Kušajte organsku domaću hranu tradicionalno pripremljenu i dobro posluženu! Opustite se u ekološki prihvatljivom smještaju i uživajte u okruženju bez plastike! Povežite se s lokalnim stanovništvom kroz tradicionalne i eko aktivnosti unutar prirodne i kulturne baštine prijenosom s malim utjecajem! Usvojite svog omiljenog dupina i podržite obalna i morska staništa! Istražite sva osjetila!

- Male grupe (maks. 12 osoba), 6 dana all inclusive puta
- Dan vida, Dan okusa, Dan mirisa, Dan dodira, Dan zvuka
- Pješaćenje, vožnja biciklom, kajak, tečaj eko kuhanja, povijesni obilazak ljekovitog bilja, tečaj umjetnosti eko herbarija, mirisni izazov, promatranje dupina, piknik, lokalni restorani, zalazak sunca, drevni ručak itd.
- Jedinstvena, lokalno izrađena, ruralna, zadivljujuća iskustva putovanja temeljena na prirodi i kulturnoj (baštini), jednostavna putovanja
- Visokokvalitetne, održive, VFM, zanimljive aktivnosti eko-putovanja
- Lagane pustolovne, kulturne, prirodne i aktivnosti očuvanja temeljene na 'vau' efektima, emocijama i pripovijedanju

PRAĆENJE ODRŽIVOSTI PAKETA

Ograničenje istraživanja na Mediteranskoj ljestvici: nejednakost i razlike među NUTS regijama

Rezultat: učinak različitih elemenata turističkog paketa – smještaj, hrana i piće, mobilnost i transferi, usluge i aktivnosti

1. FAZA PRAĆENJA

Kratki test ekoturističkog paketa
preprovjera/test (interno)
SVE (mreže indikatora za
samovrednovanje, prikupljanje podataka)

Poboljšanja: iskustvo i politika putovanja
u svrhu očuvanja prirode, izvedba
upravljanja, brendiranje, eko smještaj,
mobilnost i transferi, količina i izbor
hrane

Najnegativniji utjecaj: hrana i piće (67%
ukupnog ef), smještaj (24% ukupnog ef)

2. FAZA PRAĆENJA

Provjera/test cjelovitog paketa ekoturizma (vanjski – 6
testera)
SVE (mreža indikatora za samovrednovanje, prikupljanje
podataka)

Kvaliteta iskustva gosta (upitnik o zadovoljstvu)

Poboljšanja: uvjeti i politike očuvanja (plan upravljanja
posjetiteljima), upravljanje paketom, komunikacija prije
dolaska, opće znanje o zaštićenom području među svim
dionicima, količina hrane, unaprijeđenje smještaja i
vremenski raspored aktivnosti

Utjecaj: hrana i piće (-7% ukupnog ef-a), mobilnost i
transfer (-27% ukupnog ef-a), aktivnosti i usluge (-53%
ukupnog ef-a)

Tabla 1 Cres-Losinj results overview (1st and 2nd round).

Stakeholder group	Social Topic	Results	
		1 st round	2 nd round
Workers	Working Conditions	2	2
	Gender equality	2	2
	Health & Safety	2	2
	Freedom of Association & Collective Bargaining	2	2
	Training	2	2
Local community	Local capacity building	2	2
	Local employment	1	1
	Residents' perception of tourism impacts	0	0
	Tourism	2	2
Value chain	Integration of sustainability on supply chain	2	2
	Supplier Relationships	2	2
Tourists	Transparency	0	0
	Quality of the service	2	2
	Health & Safety	2	2
	Feedback Mechanism	2	2
Total social impact		1,08	0,99

Table 8. Local Community results for each indicator.

Social Topic	Indicator	Performance (1 st round)	Performance (2 nd round)
Local Capacity Building	Partnerships involving the local community	2	2
Local Employment	% of workforce hired locally	1	1
	% spending on locally based suppliers	0	0
Well-being	Residents' perception of tourism impacts	0	0
Tourism	The service favours local tourism/residents	2	1

2	Ideal performance
1	Intermediate positive performance
0	Compliance
-1	Intermediate negative performance
-2	Non-acceptable performance

Table 1. Generic scale to assess socioeconomic performance.

Ugljični otisak

Table 2. Carbon footprint (kg CO₂-eq/tourist/day) by ecotourism package

Package	Contribution	Component	Carbon Footprint (kg CO ₂ -eq/tourist/day)
Croatia	Package Total		19,81
	71,75%	Food Total	14,22
	71,75%	Food menu	14,22
	0,00%	Food infrastructure	0,00
	25,57%	Accommodation	5,07
	2,67%	Mobility	0,53
	0,00%	Activities	0,00
La Garrotxa	Package Total		25,79
	67,19%	Food Total	17,33
	67,19%	Food menu	17,33
	0,00%	Food infrastructure	0,00
	19,02%	Accommodation	4,94
	13,67%	Mobility	3,52
	0,00%	Activities	0,00
Albania	Package Total		32,05
	41,06%	Food Total	13,16
	41,06%	Food menu	13,16
	0,00%	Food infrastructure	0,00
	52,69%	Accommodation	16,89
	6,25%	Mobility	2,00
	0,00%	Activities	0,00
Cabo de Gata	Package Total		22,83
	72,13%	Food Total	16,47
	72,13%	Food menu	16,47
	0,00%	Food infrastructure	0,00
	10,08%	Accommodation	2,30
	17,78%	Mobility	4,06
	0,00%	Activities	0,00

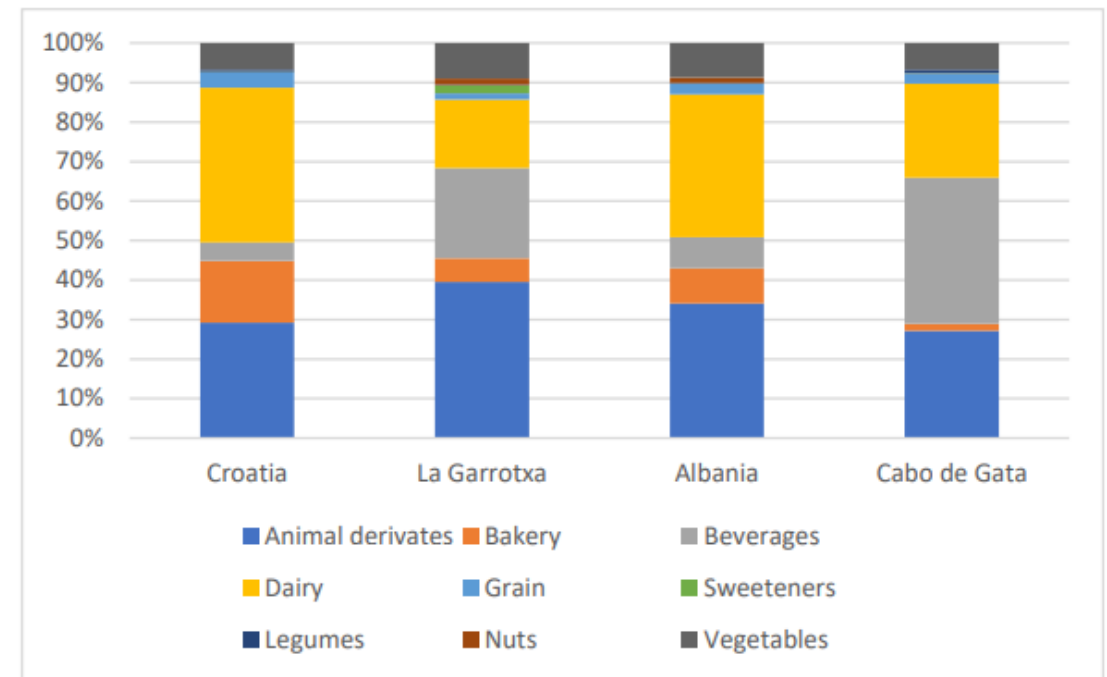

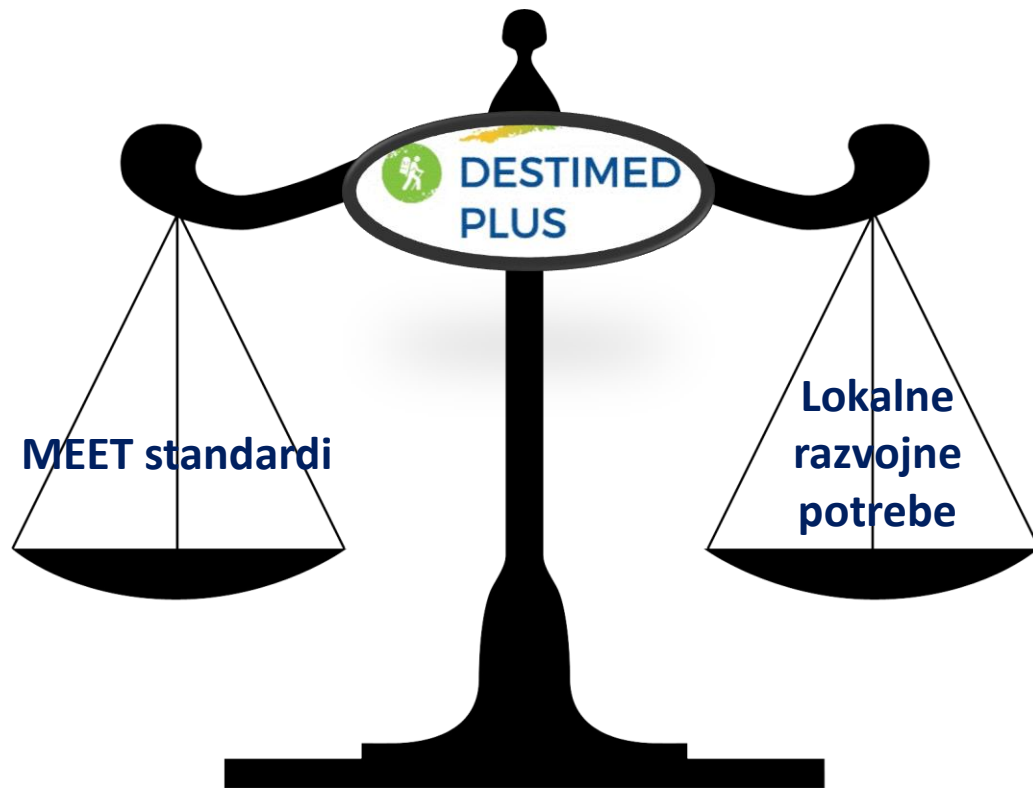
Figure 5. Carbon footprint contribution (%) by food category to the food menu total

Table 3. Water use (l eq/tourist/day) and water consumption (l/tourist/day) results by ecotourism package

Package	Component	Water use contribution (%)	Water use (l eq/tourist/day)	Water consumption contribution (%)	Water consumption (l/tourist/day)
Croatia	Package Total		8731,67		696,78
	Food Total	78,59	6862	77,69	541,31
	Food menu	78,11	6820,33	77,03	536,71
	Food infrastructure	0,48	41,67	0,66	4,60
	Accommodation	20,82	1817,67	21,99	153,23
	Mobility	0,52	45,67	0,22	1,51
	Activities	0,08	6,67	0,11	0,73
La Garrotxa (Spain)	Package Total		115291,53		1530,10
	Food Total	97,06	111896,95	95,78	1465,56
	Food menu	96,75	111547,30	95,49	1461,06
	Food infrastructure	0,30	349,65	0,29	4,50
	Accommodation	2,64	3042,72	3,46	52,93
	Mobility	0,31	351,85	0,76	11,61
	Activities	0,00	0,00	0,00	0
Albania	Package Total		64495,20		2792,97
	Food Total	59,33	38261,78	61,30	1712,11
	Food menu	58,96	38025,49	60,93	1701,89
	Food infrastructure	0,37	236,29	0,37	10,22
	Accommodation	40,37	26033,58	38,46	1074,26
	Mobility	0,31	199,53	0,24	6,59
	Activities	0,00	0,31	0,00	0,01
Cabo de Gata (Spain)	Package Total		121536,52		2338,4
	Food Total	89,95	109324,99	92,45	2160,64
	Food menu	89,87	109230,46	92,40	2159,42
	Food infrastructure	0,08	94,54	0,05	1,22
	Accommodation	9,28	11280,49	6,69	156,39
	Mobility	0,33	405,83	0,57	13,37
	Activities	0,43	525,77	0,29	6,77

Učinak na vodu (water footprint)

Izazovi

- Neki od izazova identificiranih kroz testiranje paketa:
 - EDUKACIJA lokalne zajednice i pružatelja usluga (život u zaštićenom području), nedostatak svijesti i odgovornosti
 - Nedostatak SUSTAVA JAVNOG PRIJEVOZA
 - Integracija LOKALNE PROIZVODNJE (hrana itd.)

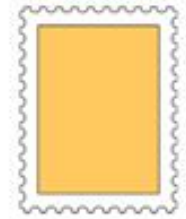

Promocija

- Promotivni video:
- <https://www.youtube.com/watch?v=Kn8zXj2ShWA>

Asi Agency / Cres - Lošinj Marine Protected Area

"I get my first view of intense turquoise water, crystal clear and populated by shoals of tiny fish, and rocky shorelines bordered by pine trees. The island inspires tranquility and peace".

Linda Botha
Love from Lošinj,

Project co-financed by the European Regional Development Fund

H V A L A N A P A Ž N J I !

Pitanja?

Kontakti:

Adresa:

Institut za turizam, Vrhovec 5
10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.:

+385/1/3909 666

E-mail:

info@iztg.hr,
izidora.markovic@iztg.hr

Web:

www.iztg.hr;
www.crosto.hr

60

godina / anniversary

institut za turizam
institute for tourism